

Les engrunes del pastís

Uns pocs afortunats tallen el pastís i viuen molt bé a costa d'un munt de persones que viuen de les escorrialles

Enric Quílez. President del Grup de Recerca de Cerdanya

ENRIC QUÍLEZ I CASTRO.- Catalunya és un país marcadament centralista, on tot gira al voltant de l'àrea metropolitana de Barcelona. En aquest imaginari indiscutible i indiscutit, l'Alt Pirineu i, concretament, la [Cerdanya](#) formen part del rerepaís, una mena de parc temàtic de muntanya, per anar-hi els caps de setmana i durant les vacances a fer esport, gaudir de la natura (que no de la tranquil·litat, que cada cop escasseja més) i a fer alguna passejadeta pels “ufanosos boscos de pi negre i paisatges d'una incomparable bellesa”. En fi.

Potser trobareu que el paràgraf anterior és massa histriònic, però és que cada cop ho tinc més clar i veig que la Cerdanya no té cap possibilitat realista de resoldre els greus problemes de monocultiu turístic, excés d'edificacions, gentrificació, sagnia de cervells (sobretot, de joves) i empobriment cultural i identitari que pateix des de fa dècades.

Tot gira entorn de les engrunes que ens deixa el turisme, que generen una gran demanda de llocs de treball poc qualificats, poc productius i, naturalment, molt mal pagats, amb condicions laborals precàries (sous baixos, poca possibilitat de promoció laboral i horaris molt dolents).

A la pel·lícula “La foguera de les vanitats” (Brian de Palma, 1990), hi ha una escena genial on s'explica de manera molt sarcàstica en què consisteix la feina d'un dels protagonistes, que és un agent de borsa de Wall Street. La dona del personatge en qüestió el mortifica dient que ell (el seu marit), es dedica a donar voltes a un enorme pastís que no es pot menjar, però pot recollir totes les

engrunes que cauen quan els amos del pastís el van tallant per menjar-se'l. És deliciós.

La gent s'ha acostumat que els seus ingressos provenguin del que deixen els que venen a passar uns dies a la comarca

Bé, doncs la Cerdanya és una cosa semblant. Uns pocs afortunats tallen el pastís i viuen molt bé a costa d'un munt de persones que viuen de les escorrialles, de les engrunes dels talls del pastís. El més lamentable del cas és que aquests vividors de les engrunes, en comptes de voler "el pastís sencer", no només es conformen amb les engrunes, sinó que les defensen a mort, com si no hi hagués altres models econòmics.

És el que passa quan la gent s'ha acostumat que els seus ingressos provenguin del que deixen els que venen a passar uns dies a la comarca i no de la producció de béns o serveis exportables, amb valor propi.

Som els jardiniers, els cambrers, els lacais d'una classe mitjana i alta, bàsicament barcelonina, amb alguns serrells francesos, que ve a la comarca a gaudir-ne. Que consti que no els critico a ells. Sort d'ells, al cap i a la fi! No només perquè proporcionen un modus vivendi a molts cerdàns, sinó perquè ens han salvat històricament de més d'una barrabassada que poders externs (o interns) a la comarca han volgut fer-hi, com és el cas de l'intent de fer una presa hidroelèctrica a la zona de la Batllia fa unes quantes dècades.

A més, aquesta, diguem-ne "elit" barcelonina, sol tenir molta més sensibilitat per la defensa dels valors naturals o culturals de la comarca que molta gent autòctona, que s'omple la boca de l'orgull cerdà, però que després es ven el territori per quatre rals. Naturalment, també hi ha els que venen amb fums colonialistes, de tot hi ha i gent del territori que se l'estima enormement.

El problema rau en el fet que si no volem viure de les engrunes del pastís que altres cuinen, hem de poder fer els nostres propis pastissos

El problema rau en el fet que si no volem viure de les engrunes del pastís que altres cuinen, hem de poder fer els nostres propis pastissos. No cal carregar-se l'actual model econòmic: el cal és complementar-lo amb noves activitats econòmiques, més productives i amb més valor propi: energies alternatives, noves tecnologies, teletreball, una indústria no contaminant lligada al sector agroalimentari, etc.

Això requereix tant l'esforç de la població autòctona, que hi ha de creure i invertir-hi, el més important, però també del govern de la Generalitat, que ha de deixar de veure la Cerdanya només com un conjunt d'estacions d'esquí i començar a considerar altres formes de desenvolupament econòmic sostenible, que permeti als nostres joves cerdàns retornar a la comarca quan concloguin els seus estudis fora, perquè aquí no tenen possibilitat de cursar estudis superiors.